

ERHVERVSJURA

MÅ REVISOR VÆRE KONSULENT?

EU-FORSLAG: Man kan til en vis grad forstå tanken bag et forbud mod, at en revisor rådgiver klienter om bl.a. skat og ledelse. Men det står ikke klart, hvad EU-Kommissionen vil opnå ved at forbyde visse revisionsvirksomheder at levere sådanne ydelser til andre virksomheder.

LARS BO LANGSTED
professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

erhverv@jip.dk

EU-kommissionen har netop fremsendt hele to forslag til såvel ministerrådet som Europa-Parlamentet. Begge forslag drejer sig om ændringer i reguleringen af revisors virksomhed og har i et vist – om end begrænset – omfang fået omtale i de danske medier. De er interessante af flere grunde.

For det første er det altid fascinerende at iagttage, hvordan ting (og regulering) har en tilbøjelighed til at bevæge sig i ring. I 2003 afskaffede vi herhjemme det generelle forbud mod, at revisorer og dermed revisionsvirksomheder overhovedet beskæftigede sig med andet end revision.

Som det tilladte område tidligere var beskrevet: »En statsautoriseret revisors virksomhed omfatter revision af regnskaber m.v. og supplerende beretninger samt rådgivning og assistance i forbindelse hermed og inden for tilgrænsende områder.«

Grundene til, at vi dengang afskaffede den generelle regulering og gik over til kun at lave regler for revisors erklæringer var mange. Dels var Danmark vist det eneste land i Europa med et så begrænset erhvervsområde, dels fandt man det ikke stemmende med den almindelige liberalisering, at man helt generelt kunne forbyde personer at beskæftige sig med andet end dette meget snævre område. Endelig var det aldrig blevet godtgjort, at reglerne om »generel uafhængighed«, som man kaldte dem, havde nogen som helst effekt for revisors reelle uafhængighed af den kunde, han foretog revision hos. For at sikre en tidssvarende og målrettet regulering strammede man i stedet reglerne for revisors uafhængighed af den konkrete kunde.

Udover den mere abstrakte diskussion af hvorledes man sikrede uafhængighed, og udover at man samtidig slap for en forfærdelig masse vanskelige afgrænsningssager af, hvornår noget var »tilgrænsende«, var der vist ingen, der rigtig lagde mærke til ændringen. Regnskaber blev aflagt og revision foretaget ganske som tidligere og – groft sagt – hverken værre eller bedre end før.

Man havde – ganske som man altid havde haft – konkrete sager, hvor der var mistanke om, at her havde

revisor vist været ”i lommen” på en konkret klient, men i det store hele fungerede tingene som de skulle.

Tankevækkende – og måske også en lille smule forundrende – er det, at kommissionen nu bl.a. foreslår, at revisionsfirmaer, der har mere end en tredjedel af deres indkomst fra revisionen af særligt store selskaber af offentlig interesse (og det er kun de allerstørste europæiske) og er medlem af et netværk af revisionsfirmaer, der sammenlagt har revisionsindtægter på mere end 1,5 milliarder euro (så er der ikke mange revisionsvirksomheder at vælge imellem) ikke må yde »non audit services« til noget selskab af offentlig interesse.

Non-audit services er rådgivning om bl.a. skat og ledelse, det er regnskabsassistance, det er design og implementering af interne kontroller o.s.v.

Hvor man til en vis grad kan forstå, at der er et forbud mod, at revisor leverer disse ydelser til klienter, som han samtidig foretager revision af, er det ikke ganske klart, hvad man vil opnå ved at forbyde disse (meget få) revisionsvirksomheder at levere sådanne ydelser til andre virksomheder af offentlig interesse – virksomheder der som oftest ingen relation har overhovedet til den konkret reviderede virksomhed.

Der må vel være tale om tanker i lighed med dem, der herhjemme fandt udtryk i revisorlovgivningen frem til 2003: Det ”besmitter” en kontrollerende revisor, at han overhovedet beskæftiger sig med ”almindelig” konsulentvirksomhed.

For det andet – men lidt i sammenhæng med det netop nævnte – synes det, som om kommissionen ikke bryder sig meget om den moderne revisor-forretningsmand. Det siges således indledningsvist i forslaget, at revisor er blevet »frataget sin kerneværdi: professionel skepsis« (egen oversættelse).

Det kan man have mange opfattelser af, men det er vanskeligt at følge kommissionen i, at denne fratagen skulle være sket på grund af »mangel på udbudsrunder af revision og mangel på rotation«.

Disse ikke i sig selv nødvendigvis negative tiltag har imidlertid aldrig rigtig været gældende herhjemme – og heller ikke mange andre steder i Europa – så det kan næppe være mangelen på disse to elementer, der har ”frataget” revisionsbranchen noget, den tidligere havde.

Tværtimod, kunne man hævde.

Skal man have revision i udbud, er det oftest det billigste tilbud, virksomhederne antager, og det højner næppe hverken revisionen eller skepsissen. Og skal der roteres med jævne mellemrum, bliver udbudsrunderne hyppigere – og prisen alt andet lige presset yderligere.

For resten virker den almindelige regulerende markeds mekanisme ikke rigtigt på revisionsområdet: her er det jo ikke den, der skal betale (virksomheden), der har glæde af en høj kvalitet. Det har derimod omverdenen, som på sin side ikke er blandet ind i prissætningen.

I det hele taget synes forslaget til en vis grad at ville blæse og have mel i munden på samme tid. Man har således mange forslag, der skal styrke revisors uafhængighed, men samtidig foreslår man, at det skal være lovligt

for andre end revisorer at eje revisionsfirmaer. Dette sidste er næppe ligefrem til gavn for uafhængigheden.

For det tredje er det interessant, at kommissionen lægger op til regulering på to niveauer. I øjeblikket er revision i EU-retlig sammenhæng reguleret gennem et direktiv, som de enkelte medlemsstater så har pligt til at implementere i deres lovgivning. Denne regulering skal opretholdes – med nogle ændringsforslag, som også er en del af kommissionens udspil.

Herudover forestiller kommissionen sig imidlertid, at man skal lave en forordning om revision af virksomheder af offentlig interesse. Det er bl.a. børsnoterede virksomheder og statslige virksomheder.

Her vil man således ikke blot som i dag foreskrive skærpede uafhængigheds-

krav, man vil også selv ”helt ned i maskinrummet” og regulere via en forordning, der som bekendt har umiddelbar retskraft i samtlige EU-lande fra dag et.

For at kunne leve op til denne centrale reguleringsmodel, skal man naturligvis også have et organ i EU, der kan tage sig særligt af dette tværgående revisionsområde.

Det er egentlig gribende, at man fra EU’s side finder revision så afgørende og så værdifuld, at man også skal have styrket kontrollen med kontrollørerne, men lidt underligt, at man samtidig kan synes, at det er aldeles glimrende at afskaffe revisionspligten for de små og mellemstore virksomheder.

For det fjerde – og nu er det snart jul, og så skal man også være positiv – lægger kommissionen i forslaget om ændring af det direktiv,

der gælder for alle former for revision, op til at man skal etablere et revisionsinstrument, der er rettet mod de små og mellemstore virksomheder.

Sådan som jeg umiddelbart forstår forslaget, tænkes der ikke på et review, men på en egentlig revision, der så blot ikke behøver at leve op til diverse pligter om forskellige tvungne planlægnings- og udredningsøvelser bl.a. vedrørende virksomheden og dets marked, hvis det handler om revision af den lokale cykelsmeds regnskaber.

Det er et positivt udspil.

Der er naturligvis mange flere og blandede bolsjer i godteposen fra kommissionen, men om forslagene har samme skikkelse, når de har været igennem ministerrådet og parlamentet er langt fra givet.

Visse store revisionselskaber må ifølge et EU-forslag ikke rådgive virksomheder af offentlig interesse om ledelse og skat. Arkivfoto: Eric Audras

